

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁAŃ
ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO
DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
W BYTOMIU ZA ROK 2015**

Bytom, kwiecień 2016 r.

Skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu¹

Marta Szmelcer przewodniczący	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu
Sylvia Cieślik członek Zespołu zastępujący przewodniczącą	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu
Judyta Fritsch-Orszulak	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu
Anna Lenkiewicz	Komenda Miejska Policji w Bytomiu
Beata Klocek	Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu
Iwona Rosprzak-Daraż	Prokuratura Rejonowa w Bytomiu
Joanna Berek	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytomiu
Dorota Siebiata-Tomczyk	Szpital Specjalistyczny nr 2 w Bytomiu
Jolanta Rogulska	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu
Kornelia Ziętek	Śląski Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Bytomiu
Magdalena Jasek	Profilaktyczno-Terapeutyczna Świetlica Środowiskowa im. św. Elżbiety w Bytomiu
Robert Czajkowski	Sąd Rejonowy w Bytomiu
Mariola Niedźwiedź	Sąd Rejonowy w Bytomiu
Iwona Błasik	Sąd Rejonowy w Bytomiu
Katarzyna Musialik	Środowiskowa Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Promyk św. Brata Alberta” w Bytomiu
Aleksandra Snoch	„ARKA-MED” Sp. z o.o.
Mariusz Fiszer	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Bytomiu
Paulina Buszka	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bytomiu

¹ Stan zgodny z Zarządzeniem nr 373 Prezydenta Bytomia z dnia 10 sierpnia 2015 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu wraz z późn. zm.

Sprawozdanie z działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds.

Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu za rok 2015 r.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu działa na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) oraz uchwały NR X/149/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania oraz zarządzenia nr 461 Prezydenta Bytomia z dnia 28 września 2015 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 373 Prezydenta Bytomia z dnia 10 sierpnia 2015 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu

Kadencja Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu, powołanego w drodze zarządzenia nr 330 Prezydenta Bytomia z dnia 16 sierpnia 2011 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu z późn. zm., który rozpoczął swoją działalność w dniu 5 września 2011 r. a zakończył 19 sierpnia 2015 r.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu zwany dalej „Zespołem” rozpoczął swoją działalność w dniu 20 sierpnia 2015 r. Członkowie Zespołu dokonali w tym dniu wyboru przewodniczącej – pani Marty Szmelcer oraz członka Zespołu, który zastępuje przewodniczącą – panią Annę Lenkiewicz. W dniu 30 września Zespół dokonał zmiany członka Zespołu zastępującego przewodniczącą, wybierając panią Sylwię Cieślík w miejsce pani Anny Lenkiewicz.

Działalność Zespołu w okresie objętym sprawozdaniem, zostanie przedstawiona w niniejszym dokumencie w następujących obszarach

1. Posiedzenia Zespołu
2. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” na terenie Bytomia w 2015 r.
3. Działalność szkoleniowa i informacyjna
4. Współpraca regionalna oraz w ramach Zespołu Monitorującego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
5. Działania podjęte na rzecz podnoszenia kwalifikacji członków Zespołu
6. Podsumowanie i wnioski

1. POSIEDZENIA ZESPOŁU

W minionym roku członkowie Zespołu systematycznie brali udział w posiedzeniach, na których omawiano realizację procedury „Niebieskie Karty” na terenie Bytomia oraz realizację Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2015 odbyły się w następujących dniach: 21 stycznia, 25 marca, 22 kwietnia, 17 czerwca, 20 sierpnia, 30 września, 4 listopada, 10 grudnia.

W posiedzeniach Zespołu regularnie uczestniczyli następujący przedstawiciele reprezentujący bytomskie instytucje tj.: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Komendę Miejską Policji, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Środowiskową Świetlicę Profilaktyczno-Wychowawczą „Promyk św. Brata Alberta” w Bytomiu, Towarzystwo Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa”, Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom, Urząd Miejski w Bytomiu, Sąd Rejonowy, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ARKA-MED” Sp. z o.o. oraz Profilaktyczno-Terapeutyczną Świetlicę Środowiskową im. św. Elżbiety. Natomiast przedstawiciele Prokuratury Rejonowej w Bytomiu oraz Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Bytomiu obecni byli na niektórych posiedzeniach.

Zespół podejmował działania mające na celu integrowanie i koordynowanie bytomskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym budowanie współpracy pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w Bytomiu.

W 2015 roku kontynuowano współpracę z pracownikami socjalnymi koordynującymi pracę grup roboczych przy jedenastu Terenowych Punktach Pomocy Środowiskowej.

W opinii członków Zespołu ustalenie stałych pracowników koordynujących działania, pozytywnie wpłynęło na poprawę jakości pracy grup roboczych oraz podniesienie poziomu udzielanej pomocy osobom uwikłanym w przemoc.

Ponadto wprowadzono zamiany w zapisach regulaminu organizacyjnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który określa szczegółowy zakres prac Zespołu, w tym zadań przewodniczącego i regulaminu funkcjonowania grup roboczych.

2. REALIZACJA PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NA TERENIE BYTOMIA W 2015 R.

Od 2 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. do przewodniczącej Zespołu wpłynęło 301 formularzy „Niebieska Karta – A”, sporządzonych przez przedstawicieli następujących uprawnionych podmiotów (Tabela 1).

Tabela 1.	
Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych w 2015 r.	
Podmioty uprawnione do zakładania „Niebieskich Kart”	Liczba „Niebieskich Kart”
Policja	177
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej: w tym:	94
1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	64
2) Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom	30
jednostki oświaty	19
jednostki ochrony zdrowia	5
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2
Formularze przekazane przez inne Zespoły oraz podmioty zew.	4
Razem	301

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie rejestru wpływu „Niebieskich Kart” w roku 2015

Ponadto 4 sprawy zostały przekazane przez inne zespoły, w związku ze zmianą zamieszkania osób wobec, których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”.

W 2015 roku pracowało 550 grup roboczych zajmujących się pomocą rodzinom uwikłanym w przemoc w rodzinie. W tym roku, Zespół powołał nowych 277 grup roboczych, których zadaniem było rozwiązywanie problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie, w indywidualnych przypadkach.

Powołane grupy robocze w 2015 r. miały 1 536 spotkania, których celem było m. in. diagnozowanie sytuacji rodziny oraz ustalenie planu pomocy osobom doświadczającym przemocy.

Jednocześnie na dzień 31 grudnia 2015 r. łącznie 234 grup roboczych podjęło decyzję o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” w tym, z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy w 187 przypadkach, natomiast z uwagi na brak zasadności do podejmowania działań wobec rodziny w 47 przypadkach.

Problem nadużywania alkoholu w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”

Jednym z niepokojących problemów jest nadużywanie alkoholu przez osoby stosujące przemoc w rodzinie (Tabela 2).

Tabela 2.	
Współwystępowanie problemu nadużywania alkoholu z przemocą w rodzinie w 2015 r.	
Liczba „Niebieskich Kart”, gdzie wskazano nadużywanie alkoholu	191
Liczba „Niebieskich Kart”, gdzie nie zgłoszono problemu nadużywania alkoholu	110
Łączna liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”	301

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie rejestru wpływu Niebieskich Kart w roku 2015

Z analizy danych wynika, że 63,4 % (w roku 2014 62,6 %) osób wskazanych jako stosujące przemoc wobec najbliższych, nadużywa alkoholu.

Występowanie przemocy domowej w rodzinach z dziećmi

Jak wynika z analizy dokumentacji, zjawisko przemocy szczególnie dotyczy rodzin, w których dzieci są świadkami przemocy bądź jej ofiarami (Tabela 3).

Tabela 3.	
Występowanie problemu przemocy w rodzinach z dziećmi w 2015 r.	
Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” w rodzinach z dziećmi, które są świadkami przemocy w rodzinie.	147
Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” dotycząca rodzin bez dzieci	154
Łączna liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”	301

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie rejestru wpływu „Niebieskich Kart” w roku 2015

Z analizy danych wynika, że w 2015 r. w 48,8 % (w 2014 r. 47,6 %) rodzin, dzieci są świadkami przemocy. Ponadto z analizy danych zawartych w formularzach „Niebieskie Karty” wynika, że przemocy w rodzinie w 2015 r. doświadczyło **52** dzieci, (w 2014 roku 56 dzieci).

W roku sprawozdawczym pracownicy socjalni odebrali siedmioro dzieci z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

3. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA I INFORMACYJNA

W 2015 roku członkowie Zespołu prowadzili działalność szkoleniową i podnosili swoje kwalifikacje:

- 30 stycznia przewodnicząca Zespołu uczestniczyła w spotkaniu dotyczącym realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które odbyło się w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim;
- 25 lutego przewodnicząca Zespołu przeprowadziła z przedstawicielami Policji oraz pracownikami socjalnymi zajmującymi się koordynowaniem grup roboczych spotkanie szkoleniowe dotyczące zmian w Regulaminie Organizacyjnym Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu;
- w dniach 23 – 28 lutego w ramach Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem przewodnicząca Zespołu uczestniczyła w dwóch konferencjach dotyczących pomocy osobom pokrzywdzonym przepięstwem;
- 26 marca specjalistka z Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom pani Aneta Balawender-Maziarka przeprowadziła szkolenie dla pracowników socjalnych zajmujących się pracą w grupach roboczych dotyczące Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom ze szczególnym uwzględnieniem działalności Hostelu;
- 18 - 20 maja przewodnicząca Zespołu uczestniczyła w XIX Ogólnopolskiej Konferencji Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, która odbyła się w Krakowie;
- 22 lipca odbyło się spotkanie związane z realizacją programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnego na terenie Bytomia, w którym uczestniczyli realizatorzy Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom, kierownicy kuratorskiej służby sądowej, przedstawiciel Policji i prokurator rejonowy;
- 4 sierpnia utworzono „Niebieską Zakładkę” na stronie Urzędu Miejskiego w Bytomiu, co stanowi ważny element działalności informacyjnej Zespołu;
- 30 września przewodnicząca zespołu przeprowadziła drugie spotkanie z przedstawicielami Policji oraz pracownikami socjalnymi zajmującymi się koordynowaniem grup roboczych dotyczące zmian w Regulaminie Organizacyjnym Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu;

- 19 października przewodnicząca Zespołu przeprowadziła szkolenie dla kuratorów społecznych I oraz III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych;
- 26 października specjalista z Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom przeprowadził warsztat dla prokuratorów dotyczący zjawiska przemocy w rodzinie;
- 5 listopada odbyło się spotkanie przewodniczącej Zespołu z dyrektorami przedszkoli miejskich w sprawie postępowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka;
- 25 listopada przewodnicząca Zespołu uczestniczyła w konferencji „Interdyscyplinarność przeciw przemocy w rodzinie” w ramach Kampanii Białej Wstążki w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim.

Przewodnicząca Zespołu brała udział w:

- cyklicznych spotkaniach z udziałem Zastępcy Prezydenta Bytomia mających na celu monitorowanie zjawiska przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej;
- posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku;
- Ogólnopolskiej Konferencji „10 lat ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - historia, doświadczenia, wyzwania”;
- pracach dotyczących stworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bytomia na lata 2015 – 2020.

Ponadto członkowie Zespołu w ramach swoich obowiązków zawodowych przeprowadzili spotkania szkoleniowe z przedstawicielami bytomskich służb: pracownikami socjalnymi, funkcjonariuszami Policji, kuratorami sądowymi, kierownikami rewirów dzielnicowych z pięciu bytomskich Komisariatów Policji. Celem tych spotkań było usprawnienie współpracy pomiędzy członkami grup roboczych, przypomnienie zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty” (w tym kierowania wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie sądowego zobowiązania osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego, motywowania osób stosujących przemoc do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnym). Podczas spotkań omówiono również podstawy pracy z członkami rodzin, a zwłaszcza dotyczące nawiązywania pierwszego kontaktu z ofiarą oraz sprawcą przemocy w rodzinie.

4. WSPÓŁPRACA REGIONALNA ORAZ DZIAŁALNOŚĆ W RAMACH ZESPOŁU MONITORUJĄCEGO DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

W 2015 r. przewodnicząca kontynuowała współpracę w ramach Regionalnej Śląskiej Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie², biorąc udział w spotkaniach zmierzających do wymiany dobrych praktyk oraz wzmocnienia współpracy pomiędzy służbami, w tym ze Śląską Komendą Policji, realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim.

Przewodnicząca Zespołu kontynuowała współpracę jako przedstawiciel jednostki samorządu terytorialnego do Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W związku pracami w ramach Zespołu Monitorującego, kontynuowała prace dotyczące nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Przewodnicząca podczas posiedzenia Zespołu Monitorującego brała udział w ocenie projektów konkursowych w ramach Programu Ochronowego „Wsparcie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Sytemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.

5. DZIAŁANIA PODJĘTE NA RZECZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI CZŁONKÓW ZESPOŁU

Siedmioro członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu w dniach 28 – 30 października uczestniczyło w szkoleniu pt. „Przeciwdziałanie Przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć”. Szkolenie zostało organizowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Projektu Predefiniowanego „Rodzina polska wolna od przemocy” i Programu PL14 „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć” współfinansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009 – 2014.

² W 2011 roku została zawiązana Regionalna Śląskiej Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w której skład weszli przewodniczący zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu województwa śląskiego. Głównym celem Koalicji jest poprawa skuteczności działania instytucji zajmujących się pomocą osobom uwikłanym w przemoc. Działania Koalicji pozwalają na upowszechnianie wiedzy na temat zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie oraz promują dobre praktyki i wymianę doświadczeń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Koalicja opracowała rekomendacje - procedury udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz osobom stosującym przemoc zakończył się w sierpniu 2013 r.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Podczas posiedzeń członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu nadal wskazywali na potrzebę funkcjonowania w mieście mieszkania chronionego dla osób dotkniętych przemocą głównie matek z dziećmi.

Zespół dostrzega potrzebę dalszego doksztalcania, szkolenia – zarówno członków Zespołu, ale przede wszystkim członków grup roboczych odpowiedzialnych za koordynowanie procedury „Niebieskie Karty” w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz podejmowania adekwatnych interwencji i dalszych pomocowych oddziaływań wobec osób doświadczających, jak i stosujących przemoc w rodzinie.

W ocenie Zespołu powinno wpłynąć to na podnoszenie umiejętności pracy z rodziną uwikłaną w przemoc domową. W związku z powyższym członkowie Zespołu zamierzają w 2016 r. kontynuować spotkania szkoleniowo-warsztatowe dla przedstawicieli służb i instytucji odpowiedzialnych za realizację procedury „Niebieskie Karty”, w tym grup roboczych. W 2016 r. szczególny nacisk, w opinii członków Zespołu, należy położyć na przeprowadzanie spotkań z przedstawicielami oświaty pedagogów, wychowawców, nauczycieli w celu uwrażliwienia na problem dzieci krzywdzonych oraz na uruchamianie procedury „Niebieskie Karty”.

W związku z przyjęciem przez Radę Miejską w Bytomiu Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 Zespół będzie pracował zgodnie z przyjętymi w Programie założeniami.